

9

Płk  
WÓJT  
mgr Krzysztof Marcinowicz

**UCHWAŁA NR .../...../2022**  
**RADY GMINY JUCHNOWIEC KOŚCIELNY**

z dnia ..... stycznia 2022 r.

**w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Juchnowiec  
Kościelny na lata 2022-2024.**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. 2021 r., poz. 1372 ze zm.) i art. 176 pkt 1 i art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. 2021 r., poz. 159 ze zm.) uchwala się, co następuje:

§ 1. Uchwala się Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Juchnowiec Kościelny na lata 2022-2024 stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady

**Joanna Januszevska**

Jakub Mitkoś  
aplikant radcowski



## **Program Wspierania Rodziny w Gminie Juchnowiec Kościelny na lata 2022 - 2024**

### **I. Wprowadzenie**

Rodzina to podstawowe środowisko, które powinno zapewnić bezpieczeństwo emocjonalne dziecku. To rodzina oddziałuje w sposób świadomy i nieświadomy na osobowość dziecka, przekazując mu swój system wartości, tradycje, ukierunkowuje jego aktywność i postępowanie na całe życie. Jest najbardziej stabilnym punktem odniesienia w doświadczeniu dziecka. Prawidłowe relacje w rodzinie chronią przed powstawaniem problemów społecznych, zwłaszcza przed uzależnieniami, przemocą i niedostosowaniem społecznym. Dlatego też, tak istotne jest podjęcie zintegrowanych, złożonych działań w oparciu o pomoc specjalistów oraz instytucji wspierających rodziny w momencie, gdy w jej funkcjonowaniu pojawiają się lub występują różnego rodzaju trudności i dysfunkcje, których przezwyciężenie może okazać się niemożliwe bez długotrwałego i wielopoziomowego wsparcia ze strony służb społecznych. Wszystko po to, aby poprawić funkcjonowanie całej rodziny oraz zapewnić dziecku warunki do prawidłowego rozwoju. Stąd też, założeniem niniejszego Programu jest głównie wsparcie rodziny naturalnej już na etapie, kiedy pojawiają się pierwsze problemy.

Niniejszy Program Wspierania Rodziny w Gminie Juchnowiec Kościelny na lata 2022 – 2024 jest kontynuacją i uzupełnieniem Programów Wspierania Rodziny w Gminie Juchnowiec Kościelny opracowanych na lata 2013 – 2015, 2016 – 2018 oraz 2019 – 2021. Program opracowany został w oparciu o art.176 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. z U. 2021r. poz. 159 ze zm.) w myśl, którego gmina zobowiązana jest do tworzenia gminnego systemu profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną. Założenia Programu stawiają na rozwój zintegrowanego systemu wsparcia rodzin w gminie Juchnowiec Kościelny poprzez realizację szeregu kompleksowych działań.

Realizując „Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Juchnowiec Kościelny na lata 2022-2024” należy brać pod uwagę między innymi akta ustawodawstwa krajowego, jak i lokalnego, takie jak:

1. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tj. Dz. z U. 2021, poz. 159 ze zm.);
2. Ustawa z dnia 4 listopada 2016 roku o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (tj. Dz. U. z 2020r. poz. 1329);
3. Ustawa z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny (tj. Dz. U. z 2021r. poz. 1744);

4. Ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (tj. Dz. U. z 2021r. poz. 2269 ze zm.);
5. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (tj. Dz. U. z 2021r. poz. 1249);
6. Ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tj. Dz. U. z 2022r. poz. 24);
7. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii (tj. Dz. U. z 2021r. poz. 2469);
8. Ustawa z dnia 11 lutego 2016 roku o pomocy państwa w wychowaniu dzieci (tj. Dz. U. z 2021r. poz. 1162 ze zm);
9. Ustawa z dnia 28 listopada 2003 roku o świadczeniach rodzinnych (tj. Dz. U. z 2020r. poz. 111 ze zm);
10. Ustawa z dnia 7 września 2007 roku o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (tj. Dz. U. z 2021r. poz. 877 ze zm);
11. Ustawa z dnia 4 kwietnia 2014r. o ustaleniu i wypłacaniu zasiłków dla opiekunów (tj. Dz. U. z 2020r. poz. 1297);
12. Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tj. Dz. U. z 2021r. poz. 1915);
13. Strategia Integracji Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Juchnowiec Kościelny na lata 2011 – 2023,;
14. Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Juchnowiec Kościelny;
15. Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii.

## **II. Diagnoza społeczna w Gminie Juchnowiec Kościelny**

Gminę Juchnowiec Kościelny tworzy 47 miejscowości. Liczba ludności gminy Juchnowiec Kościelny według stanu na dzień 31.12.2021r. wynosiła 16742 osób, w tym mężczyzn 8329 i 8413 kobiet. Na terenie gminy zauważalne jest duże zróżnicowanie miejscowości pod względem liczby mieszkańców. Największą liczebnością charakteryzują się wsie: Kleosin, Księżyń, Ignatki -Osiedle i Olmonty. Natomiast najmniej liczebne są wsie: Kożany, Zaleskie, Pańki i Zajączki. Ludność Gminy na przestrzeni ostatnich lat cechuje się stabilnym stanem wzrostowym. Na jej terenie jest odnotowywany przyrost liczebności mieszkańców we wsiach położonych blisko granic administracyjnych Białegostoku lub bezpośrednio z nim sąsiadujących. Liczba ludności ulega również zwiększeniu we wsiach położonych w środkowej części Gminy, a ludność w wieku produkcyjnym jest

grupą dominującą. Według stanu z 31.12.2020r. (dane z oceny zasobów) liczba bezrobotnych w gminie Juchnowiec Kościelny wynosiła 513 osób, gdzie według stanu na 31.12.2019r. było to jedynie 371 osób. Z pewnością przyczyniła się do tego trudna sytuacja na rynku pracy w dobie pandemii. Brak możliwości zatrudnienia powoduje, iż utrzymuje się niezmiennie trudna sytuacja rodzin, a tym samym brak źródła dochodu pozwalającego prowadzić godne życie, przekłada się następnie na patologie społeczne. Na terenie gminy Juchnowiec Kościelny jest wiele osób korzystających z pomocy społecznej. Według art. 7 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (t.j.Dz. U. z 2021 r., poz. 2268 ze zm.) najczęstszymi powodami przyznawania pomocy są: ubóstwo, sieroctwo, bezdomność, bezrobocie, niepełnosprawność, długotrwała lub ciężka choroba, przemoc w rodzinie, potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi, potrzeba ochrony macierzyństwa lub wielodzietność, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, rodziny niepełne, alkoholizm lub narkomania, trudność w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego, trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą, zdarzenia losowe, sytuacja kryzysowa, klęska żywiołowa lub ekologiczna.

Jak w każdej społeczności, tak również w Gminie Juchnowiec Kościelny część mieszkańców nie radzi sobie z problemami życiowymi i potrzebuje wsparcia. Rolą gminy w zakresie realizacji zadań pomocy społecznej jest zaspokojenie niezbędnych potrzeb życiowych osób i rodzin oraz umożliwienie im bytowania w warunkach odpowiadających godności człowieka. Na poziomie gminy pomoc społeczna kierowana jest bezpośrednio do osób potrzebujących. Skupia się również na pomocy i wsparciu w rozwiązywaniu określonych problemów. Zadania z zakresu pomocy społecznej na terenie Gminy Juchnowiec Kościelny realizuje Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Juchnowcu Kościelnym, który poprzez wsparcie osób i rodzin umożliwia im przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są w stanie pokonać, wykorzystując własne środki, możliwości i uprawnienia. Przydzielany rodzaj, forma i rozmiar świadczenia są odpowiednie do okoliczności uzasadniających udzielenie pomocy, a potrzeby osób i rodzin korzystających z pomocy są uwzględniane na miarę celów i możliwości Ośrodka.

W 2021r. system pomocy społecznej w gminie Juchnowiec Kościelny objął wsparciem 260 rodzin, w których przebywało łącznie 504 osoby (dane na dzień 31.12.2021r.- liczba osób otrzymujących decyzją świadczenie). Stanowiło to 3,01% ogółu mieszkańców gminy. Tabele 1, 2, 3 i 4 i 5 przedstawiają dane na temat osób i rodzin korzystających z pomocy społecznej w latach 2019 – 2021.



**Tabela 1. Liczba rodzin i osób objętych pomocą społeczną w latach 2019 - 2021**

| Rok  | Liczba rodzin | Liczba osób w rodzinach |
|------|---------------|-------------------------|
| 2019 | 308           | 688                     |
| 2020 | 294           | 640                     |
| 2021 | 472           | 848                     |

Źródło: Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Juchnowcu Kościelnym, opracowanie własne.

**Tabela 2. Liczba świadczeniobiorców na podstawie wydanych decyzji w latach 2019 - 2021**

| Rok  | Liczba świadczeniobiorców |
|------|---------------------------|
| 2019 | 516                       |
| 2020 | 466                       |
| 2021 | 446                       |

Źródło: Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Juchnowcu Kościelnym, opracowanie własne.

**Tabela 3. Liczba osób korzystających ze świadczeń pieniężnych i niepieniężnych w latach 2019 - 2021**

| Rodzaj świadczenia       | 2019 | 2020 | 2021 |
|--------------------------|------|------|------|
| Świadczenie niepieniężne | 176  | 144  | 115  |
| Świadczenie pieniężne    | 422  | 423  | 395  |

Źródło: Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Juchnowcu Kościelnym, opracowanie własne.

**Tabela 4. Liczba rodzin z dziećmi objętych pomocą społeczną w latach 2019 - 2021**

| Rok  | Liczba rodzin | Liczba osób w rodzinach |
|------|---------------|-------------------------|
| 2019 | 110           | 430                     |
| 2020 | 126           | 484                     |
| 2021 | 97            | 376                     |

Źródło: Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Juchnowcu Kościelnym, opracowanie własne.

Najczęstszymi powodami korzystania ze świadczeń pomocy społecznej w ostatnich latach 2019 - 2021 były: długotrwała lub ciężka choroba, niepełnosprawność, bezrobocie (Tabela 5. Najczęstsze powody przyznawania pomocy społecznej w latach 2019 - 2021). Istotnym problemem jest ubóstwo, które w znacznej mierze przyczynia się do trudnej sytuacji materialnej rodzin oraz pojawiania się patologii społecznych. Na uwagę zasługuje fakt, iż maleje ilość rodzin korzystających z pomocy z powodu potrzeby ochrony macierzyństwa i wielodzietności. Występowanie powyższych problemów w rodzinach może być przyczyną do zaburzenia jej prawidłowego funkcjonowania, dlatego tak niezbędne jest zapewnianie dostępu do kompleksowych usług i realizowanie działań na rzecz wsparcia dziecka i rodziny.

**Tabela 5 . Najczęstsze powody przyznawania pomocy społecznej w latach 2019 - 2021**

| Trudna sytuacja życiowa                                                                    | 2019          |                        | 2020          |                        | 2021          |                        |
|--------------------------------------------------------------------------------------------|---------------|------------------------|---------------|------------------------|---------------|------------------------|
|                                                                                            | Liczba rodzin | Liczba osób w rodzinie | Liczba rodzin | Liczba osób w rodzinie | Liczba rodzin | Liczba osób w rodzinie |
| Ubóstwo                                                                                    | 114           | 244                    | 98            | 202                    | 111           | 232                    |
| Sieroctwo                                                                                  | 0             | 0                      | 0             | 0                      | 0             | 0                      |
| Bezdomność                                                                                 | 6             | 6                      | 8             | 8                      | 7             | 7                      |
| Potrzeba ochrony macierzyństwa lub wielodzietność                                          | 25            | 121                    | 18            | 70                     | 16            | 83                     |
| Bezrobocie                                                                                 | 97            | 278                    | 91            | 256                    | 93            | 249                    |
| Niepełnosprawność                                                                          | 131           | 229                    | 120           | 217                    | 122           | 210                    |
| Długotrwała lub ciężka choroba                                                             | 185           | 404                    | 161           | 348                    | 169           | 340                    |
| Przemoc w rodzinie                                                                         | 13            | 21                     | 16            | 54                     | 13            | 48                     |
| Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego, w tym: | 34            | 128                    | 40            | 169                    | 46            | 182                    |
| - w rodzinach niepełnych                                                                   | 19            | 51                     | 19            | 54                     | 24            | 69                     |
| - w rodzinach wielodzietnych                                                               | 13            | 75                     | 19            | 101                    | 19            | 102                    |
| Alkoholizm                                                                                 | 10            | 22                     | 10            | 21                     | 11            | 21                     |
| Narkomania                                                                                 | 4             |                        | 2             | 2                      | 6             | 8                      |
| Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego                        | 1             | 2                      | 4             | 8                      | 5             | 8                      |
| Trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy                               | 0             | 0                      | 0             | 0                      | 0             | 0                      |
| Zdarzenia losowe                                                                           | 3             | 3                      | 0             | 0                      | 4             | 10                     |
| Kłęska żywiołowa lub ekologiczna                                                           | 0             | 0                      | 0             | 0                      | 0             | 0                      |

Zródło: Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Juchnowcu Kościelnym, opracowanie własne.

W celu poprawienia sytuacji materialnej rodzin z dziećmi oraz wyrównania szans edukacyjnych i rozwojowych beneficjentom Ośrodka Pomocy Społecznej świadczona jest również pomoc w ramach ustaw: o świadczeniach rodzinnych, o ustaleniu i wypłacaniu zasiłków dla opiekunów, o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”, o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, o systemie oświaty. Ponadto poza wsparciem finansowym rodziny znajdujące się w trudnej sytuacji życiowej zamieszkujące gminę Juchnowiec Kościelny mają możliwość skorzystania z bezpłatnego poradnictwa prowadzonego w Punkcie Konsultacyjnym, w tym: psychologicznego i prawnego. Ponadto Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Juchnowcu Kościelnym objął rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych wsparciem asystenta rodziny. W latach 2019-2021 zadanie to realizowane było w ramach Resortowego programu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej „Asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej”. Nadrzędnym celem pracy asystenta rodziny jest pomoc rodzinie w zachowaniu jej integralności. Na pracę z rodziną składa się ocena sytuacji, planowanie i realizacja zadań mających na celu poprawę funkcjonowania rodziny w obszarze opiekuńczo-wychowawczym, ekonomiczno-socjalnym i społecznym. Liczbę rodzin, które uzyskały wsparcie asystenta rodziny w latach 2019 - 2021 przedstawia Tabela 6.

**Tabela 6. Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny w latach 2019 - 2021**

| <b>Rok</b> | <b>Liczba rodzin</b> | <b>Liczba dzieci w rodzinach</b> |
|------------|----------------------|----------------------------------|
| 2019       | 11                   | 42                               |
| 2020       | 11                   | 34                               |
| 2021       | 8                    | 18                               |

Źródło: Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Juchnowcu Kościelnym wg. stanu na 31 grudnia danego roku, opracowanie własne.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Juchnowcu Kościelnym realizuje też działania na rzecz dzieci z terenu gminy umieszczonych w pieczy zastępczej z uwagi na niemożność zapewnienia im odpowiedniej opieki i wychowania w środowisku rodzinnym. Gmina Juchnowiec Kościelny współfinansowała pobyt dzieci w pieczy zastępczej w 2019 roku – za 3 dzieci, w 2020 roku – za 4 dzieci i w 2021 roku – za 3 dzieci.



### III. Analiza SWOT

| Mocne strony                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           | Słabe strony                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <ul style="list-style-type: none"> <li>- Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Juchnowiec Kościelny.</li> <li>- Aktywna współpraca instytucji działających na rzecz rodziny.</li> <li>- Współpraca z Centrum Ochrony Dziecka i Rodziny- Klanza w Białymstoku.</li> <li>- Doświadczenie, wiedza i kwalifikacje pracowników działających na rzecz rodziny.</li> <li>- Dobre rozeznanie środowiska lokalnego m.in. przez pracowników służb pomocy społecznej, pedagogów szkolnych.</li> <li>- Baza instytucji wspierających rodzinę (w szczególności: policja, sąd, GOPS, PCPR, organizacje pozarządowe).</li> <li>- Profesjonalna praca służb pomocy społecznej.</li> <li>- Oferty sportowe i baza lokalowa (boiska Orlik)</li> <li>- Funkcjonowanie placówek służby zdrowia na terenie gminy.</li> <li>- Funkcjonowanie na terenie gminy świetlic wiejskich.</li> <li>- Funkcjonowanie biblioteki gminnej z filią</li> <li>- Funkcjonowanie placówek oświatowych na terenie gminy.</li> <li>- Funkcjonowanie punktu konsultacyjno - informacyjnego i poradnictwa specjalistycznego (m.in. prawnik, psycholog, terapeuta).</li> <li>- Praca asystenta rodziny (pomoc rodzinom przeżywającym trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych)</li> <li>- Funkcjonowanie zespołów interdyscyplinarnych.</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>- Wysokie koszty utrzymania rodziny.</li> <li>- Znaczny wskaźnik ubóstwa.</li> <li>- Znaczny poziom bezrobocia.</li> <li>- Ograniczanie środków finansowych z budżetu państwa na zadania realizowane przez gminę.</li> <li>- System prawny (niskie kryterium dochodowe uprawniające do otrzymania świadczeń socjalnych i świadczeń rodzinnych).</li> <li>- Niewystarczająca liczba mieszkań socjalnych, komunalnych.</li> <li>- Znaczny wzrost liczby zadań zlecanych samorządom gminnym.</li> <li>- Brak wzorców osobowych w rodzinach dysfunkcyjnych.</li> <li>- Niska świadomość rodziców w rodzinach dysfunkcyjnych dotycząca kwestii edukacyjnych i wychowawczych.</li> <li>- Bezradność rodziców w sprawach opiekuńczo-wychowawczych w rodzinach z dysfunkcjami.</li> <li>- Brak współdziałania rodziców w zakresie edukacji dzieci w rodzinach z problemami.</li> </ul> |

| Szanse                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                | Zagrożenia                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <ul style="list-style-type: none"> <li>- Polityka państwa przyjazna rodzinom.</li> <li>- Spadek bezrobocia.</li> <li>- Zmiana mentalności społecznej w kwestii postrzegania rodzin dysfunkcyjnych.</li> <li>- Współpraca rodzin dysfunkcyjnych w rozwiązywaniu własnych problemów życiowych.</li> <li>- Pozyskiwanie środków zewnętrznych na aktywizację zawodową i społeczną osób w rodzinach zagrożonych wykluczeniem społecznym.</li> <li>- Kierowanie do udziału w szkoleniach ze środków unijnych.</li> <li>- Ustanawianie rodzin wspierających</li> <li>- Podnoszenie kwalifikacji przez asystenta rodziny.</li> <li>- Rozwój wolontariatu.</li> <li>- Edukacja rodziców.</li> <li>- Wzmocnienie współpracy pomiędzy instytucjami wspierającymi rodzinę.</li> <li>- Zwiększenie środków finansowych w obszarze pomocy społecznej, edukacji i wychowania.</li> <li>- Większa aktywność organizacji pozarządowych.</li> <li>- Zwiększenie i zróżnicowanie bezpłatnych ofert kulturalnych.</li> <li>- Realizowanie programów profilaktycznych promujących zdrowy styl życia.</li> <li>- Możliwość zakładania żłobków, przedszkoli przez osoby fizyczne.</li> <li>- Sprawowanie opieki przez dziennego opiekuna lub nianię.</li> <li>- Możliwość utworzenia placówek wsparcia dziennego w formie pomocy podwórkowej prowadzonej przez wychowawców dla dzieci i młodzieży</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>- Zanik więzi, tradycji rodzinnych, „pęd życia”.</li> <li>- Wzrost kosztów utrzymania rodzin.</li> <li>- Rozszerzenie zjawisk patologicznych (przemoc, narkomania, hazard, alkoholizm i inne uzależnienia).</li> <li>- Zaniechanie obowiązków opiekuńczo- wychowawczych przez rodziców.</li> <li>- Rozszerzenie kręgów ubóstwa (m.in. wśród osób pracujących).</li> <li>- Uzależnienie rodzin od pomocy społecznej oraz zjawisko „dziedziczenia biedy”.</li> <li>- Demotywacyjny charakter przyznawania świadczeń społecznych.</li> <li>- Ograniczenie środków finansowych przeznaczonych na edukację.</li> <li>- Ograniczanie środków finansowych na podnoszenie kwalifikacji przez specjalistów.</li> <li>- Wymogi zachowywania standardów w sprawie zakładania żłobków, przedszkoli, Klubów Dziecięcych.</li> <li>- Problem eurosieroctwa -skutek migracji jednego lub obojga rodziców w wyniku, którego dzieci pozostają najczęściej pod opieką drugiego współmałżonka, dziadków, dalszej rodziny, a nawet same.</li> </ul> |

#### **IV. Założenia programu**

Program Wsparcia Rodziny jest dokumentem przewidzianym do realizacji na lata 2022-2024. Głównym założeniem Programu jest stworzenie wielopłaszczyznowego wsparcia rodziny poprzez działanie mające służyć:

- wspieraniu potencjału rozwojowego rodziny, biologicznej na wczesnym etapie jej funkcjonowania,
- wzmocnieniu systemu gwarantującego prawidłowy proces wychowawczy oraz ochrony dzieci przed nieprzystosowaniem społecznym, marginalizacją i wykluczeniem,
- poprawie sytuacji dziecka w środowisku szkolnym poprzez wzbogacanie oferty edukacyjnej oraz wspieranie uczniów wymagających pomocy,
- zwiększeniu poziomu bezpieczeństwa dzieci, młodzieży i rodziny poprzez prowadzenie stosownych działań profilaktyczno-edukacyjno-wychowawczych w środowisku,
- zapobieganiu powstawania sytuacji kryzysowych wymagających interwencji oraz skuteczne reagowanie w sytuacjach już zaistniałych poprzez udzielanie wielopłaszczyznowego wsparcia.

Zasadą nadrzędną Programu jest ścisła współpraca podmiotów działających na rzecz dzieci i rodzin, co gwarantuje skuteczność podejmowanych działań. Zakłada się, że skuteczność działań w zakresie przeciwdziałania dysfunkcji rodziny będzie osiągana w szczególności poprzez wczesne podejmowanie działań profilaktycznych przed wystąpieniem problemu oraz pracę z dziećmi i ich rodzicami w ich środowisku rodzinnym, szkolnym i lokalnym. Celem działań jest zapobieganie powstawania sytuacji mających niekorzystny wpływ na prawidłowe funkcjonowanie rodziny, wsparcie jej w zakresie występujących niedomagań, zabezpieczenie potrzeb, wpływanie na poprawę trybu i jakości życia, pomoc we wzmocnieniu jej wydolności opiekuńczo - wychowawczej oraz w sytuacjach zagrożenia dobra dziecka.

#### **V. Cele główne i szczegółowe**

##### **Cel główny programu:**

Rozwój zintegrowanego i kompleksowego systemu wsparcia rodziny na terenie gminy Juchnowiec Kościelny

##### **Cele szczegółowe:**

- Wsparcie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych
- Praca z rodziną w celu zapobiegania sytuacji kryzysowych.
- Zapewnienie rodzinom stabilizacji i poczucia bezpieczeństwa socjalnego.

#### **VI. Realizacja programu.**

**Cel szczegółowy 1. Wsparcie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych**



| Lp. | Działania                                                                                                                            | Okres     | Realizator                                              | Wskaźniki                                                               | Źródło finansowania                                              |
|-----|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------|---------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------|
| 1.  | Pomoc rodzinom wspierającym (w razie stwierdzonych potrzeb)                                                                          | 2022-2024 | GOPS                                                    | Liczba rodzin objętych pomocą                                           | Środki własne realizatorów działania, dotacje, środki zewnętrzne |
| 2.  | Wspieranie rodzin i dzieci przez asystenta rodziny i pracowników socjalnych.                                                         | 2022-2024 | GOPS                                                    | Liczba wspieranych rodzin                                               | Środki własne realizatorów działania, środki zewnętrzne          |
| 3.  | Realizowanie programów profilaktycznych i terapeutycznych, m. in. współfinansowanie wypoczynku                                       | 2022-2024 | Placówki oświatowe, GOPS, GKRPAiN                       | Liczba zrealizowanych programów, Ilość zorganizowanych form wypoczynków | Środki własne realizatorów działania, środki zewnętrzne          |
| 4.  | Działalność edukacyjno – informacyjna na rzecz promowania rodziny (organizowanie szkoleń, prelekcji, porad, warsztatów dla rodziców) | 2022-2024 | PCPR B-stok, Placówki oświatowe, OK, Biblioteka         | Liczba zrealizowanych szkoleń, warsztatów, porad                        | Środki własne realizatorów działania, środki zewnętrzne          |
| 5.  | Indywidualne poradnictwo zawodowe, psychologiczne i pedagogiczne.                                                                    | 2022-2024 | PCPR B-stok, Placówki oświatowe, Powiatowy Urząd Pracy. | Liczba porad                                                            | Środki własne realizatorów działania, środki zewnętrzne          |
| 6.  | Organizowanie konferencji dot. problematyki rodzinnej                                                                                | 2022-2024 | ROPS                                                    | Ilość konferencji                                                       | Środki własne realizatorów działania, środki zewnętrzne          |
| 7.  | Promowanie i organizowanie różnorodnych form integracji rodzin i społeczności lokalnej oraz integracja międzypokoleniowa             | 2022-2024 | Placówki oświatowe, Urząd Gminy, OK                     | Ilość imprez, spotkań integracyjnych                                    | Środki własne realizatorów działania, środki zewnętrzne          |

### **Cel szczegółowy 2. Współpraca z rodziną w celu zapobiegania sytuacji kryzysowych.**

| Lp. | Działania                                                                                                                                        | Okres     | Realizator                                                                                | Wskaźniki                                      | Źródło finansowania                                             |
|-----|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------|-------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------|
| 1.  | Analiza sytuacji rodzin, których dzieci zagrożone są umieszczeniem w pieczy zastępczej.                                                          | 2022-2024 | GOPS, Placówki oświatowe, Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej, KP Łapy, KP IV B-stok       | Liczba analizowanych rodzin                    | Środki własne realizatorów działania,                           |
| 2.  | Prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka i rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej | 2022-2024 | GOPS, Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej, Placówki oświatowe, KP Łapy, KP IV B-stok, PCPR | Liczba monitorowanych rodzin                   | Środki własne realizatorów działania,                           |
| 3.  | Konsultacje i poradnictwo specjalistyczne (w tym pomoc psychologiczna i prawna)                                                                  | 2022-2024 | GKRPA i N, GOPS, PCPR, Placówki oświatowe                                                 | Liczba konsultacji<br>Liczba udzielonych porad | Środki własne realizatorów działania, środki zewnętrzne         |
| 4.  | Usługi opiekuńcze specjalistyczne dla osób z zaburzeniami psychicznymi (dzieci)                                                                  | 2022-2024 | GOPS                                                                                      | Liczba rodzin objętych usługami                | Środki własne realizatorów działania, dotacje środki zewnętrzne |
| 5.  | Organizowanie grup wsparcia (w razie potrzeb)                                                                                                    | 2022-2024 | GOPS, GKRPAiN,                                                                            | Liczba zorganizowanych grup wsparcia           | Środki własne realizatorów działania, środki zewnętrzne         |



### Cel szczegółowy 3. Zapewnienie rodzinom stabilizacji i poczucia bezpieczeństwa socjalnego.

| Lp. | Działania                                                                                                                                                                                                                                                          | Okres     | Realizator                       | Wskaźniki                                             | Źródło finansowania                                              |
|-----|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------|----------------------------------|-------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------|
| 1.  | Zapewnienie pomocy finansowej i rzeczowej rodzinom zagrożonym kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej. (świadczenia z pomocy społecznej, świadczenia rodzinne, fundusz alimentacyjny, stypendia i zasilki szkolne itp.) | 2022-2024 | GOPS,<br>Organizacje pozarządowe | Liczba rodzin objętych pomocą                         | Środki własne realizatorów działania, dotacje, środki zewnętrzne |
| 2.  | Monitorowanie sytuacji zdrowotnej dzieci z rodzin zagrożonych kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej.                                                                                                                  | 2022-2024 | NZOZ<br>GOPS                     | Liczba monitorowanych rodzin                          | Środki własne realizatorów działania,                            |
| 3.  | Prowadzenie działań w ramach procedury Niebieskiej Karty                                                                                                                                                                                                           | 2022-2024 | GOPS, Zespół interdyscyplinarny  | Liczba wszczętych procedur NK, liczba zakończonych NK | Środki własne realizatorów działania, środki zewnętrzne          |
| 4.  | Współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym                                                          | 2022-2024 | GOPS                             | Liczba umieszczonych dzieci w pieczy zastępczej       | Środki własne realizatorów działania, dotacje                    |
| 5.  | Pomoc rodzinom w formie Karty Dużej Rodziny (ulgi w komunikacji, ulgi w korzystaniu z instytucji kultury itp.)                                                                                                                                                     | 2022-2024 | Urząd Gminy<br>GOPS              | Liczba rodzin objętych KDR                            | Środki własne realizatorów                                       |

### VII. Realizatorzy

Realizatorami programu są w szczególności:

- 1) Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Juchnowcu Kościelnym
- 2) Urząd Gminy Juchnowiec Kościelny
- 3) Placówki oświatowe
- 4) Organizacje pozarządowe
- 5) Program realizowany przy współpracy:
  - Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Narkomanii w Juchnowcu Kościelnym
  - Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Białymstoku
  - Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Juchnowcu Kościelnym
  - Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Białymstoku
  - Zespołu Kuratorskiej Służby Sądowej w Białymstoku

- Powiatowego Urzędu Pracy w Białymstoku
- Komisariatu Policji w Łapach
- IV Komisariatu Policji w Białymstoku
- Niepublicznych Zakładów Opieki Zdrowotnej
- Ośrodka Kultury w Juchnowcu Kościelnym
- Biblioteki Publicznej w Juchnowcu Kościelnym
- Lokalnych mediów.

### **VIII. Finansowanie**

1. Zakres realizacji działań w programie niewynikających bezpośrednio z przepisów ustawy, uzależniony będzie zarówno od wielkości posiadanych środków finansowych Gminy Juchnowiec Kościelny, jak również środków pochodzących od organizacji pozarządowych i innych podmiotów zaangażowanych w działania na rzecz wspierania rodzin.
2. Zadania zawarte w programie wspierania rodziny w latach 2022-2024 roku będą finansowane z następujących źródeł:
  - Środki z budżetu państwa,
  - Środki z budżetu Gminy Juchnowiec Kościelny,
  - Środki własne podmiotów zaangażowanych w realizację Programu,
  - Inne źródła, np. projekty unijne, itp.

### **X. Efekty i rezultaty programu**

W wyniku przeprowadzonych działań przewidywane jest osiągnięcie następujących efektów:

- 1) Poprawa funkcjonowania rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi.
- 2) Przeciwdziałanie umieszczaniu dzieci w pieczy zastępczej.
- 3) Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych rodzin celem zapobiegania powstawaniu sytuacji kryzysowych.
- 4) Poprawa sytuacji dziecka w rodzinie.
- 5) Poprawa stanu bezpieczeństwa rodziny i dziecka.
- 6) Wypracowanie procedury dotyczącej analizy sytuacji rodziny pod kątem zasadności przydzielenia asystenta rodziny.

## **XI. Monitoring i ewaluacja**

Program Wsparcia Rodziny jest dokumentem otwartym i długofalowym. Będzie podlegał ewaluacji w zależności od występujących potrzeb rozpoznawanych i ustalanych przez podmioty zajmujące się sprawami rodziny. Monitoring będzie polegał na pozyskiwaniu informacji i danych od podmiotów realizujących poszczególne zadania, co umożliwi wgląd w zakres podejmowanych działań, ich analizę oraz ocenę skuteczności. Analiza i ocena zebranych informacji pozwoli na planowanie dalszych działań oraz doskonalenie działań dotychczas ustalonych. Zgodnie z art. 179 ustawy o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej w terminie do dnia 31 marca każdego roku Wójt składa Radzie Gminy roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny oraz przedstawia potrzeby związane z ich realizacją. Koordynatorem w zakresie realizacji Programu jest Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Juchnowcu Kościelnym.

## **XII. Podsumowanie**

Program zakłada tworzenie optymalnych warunków dla prawidłowego funkcjonowania rodzin na terenie gminy Juchnowiec Kościelny oraz poprawy stylu i jakości ich życia. Wsparcie rodziny będzie miało charakter profilaktyczny, ochronny a rodzinie będą stwarzane możliwości samodzielnego zmierzania się ze swoimi problemami, co zwiększy jej szanse na prawidłowe funkcjonowanie w środowisku i poczucie odpowiedzialności przy wykorzystywaniu też własnej aktywności i potencjału jaki posiada. Ważnym elementem powodzenia w zakresie realizacji Programu jest ścisła współpraca podmiotów zajmujących się sprawami rodziny i podejmowanie interdyscyplinarnych działań.

## **XIII. Zespół tworzący program**

Niniejszy dokument został przygotowany przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Juchnowcu

